

Naar een academiejaar vol dynamiek

Geachte gouverneur,
Beste genodigden,
Beste collega's en studenten,
Dames en heren,

Zeventig van de 85 oudste instellingen ter wereld – waarvan de wortels teruggaan tot wel vijf eeuwen geleden – zijn universiteiten. Dat is geen toeval. Universiteiten zijn van oudsher plaatsen van actie en doortastendheid; zij *ondergaan* verandering niet, maar geven die net mee vorm. Dynamiek, aangejaagd door studenten en onderzoekers, vormt de spil van hun bestaan. Die dynamische krachten zien we ook binnen de Universiteit Hasselt aan het werk.

Om te beginnen is er onze nieuwe opleiding handelswetenschappen, die met 187 studenten – van wie 145 generatiestudenten – een steile vlucht genomen heeft. Deze praktijkgerichte, economische opleiding vloeit rechtstreeks voort uit het SALK-plan. Tot dit academiejaar moesten Limburgse studenten naar Antwerpen of Brussel om handelswetenschappen te studeren. In een regio waarin het bedrijfsleven haast schreeuwt om zulke profielen, is die *braindrain* een drama. Maar met deze nieuwe opleiding heeft de UHasselt weer wat meer slagkracht om die hersenvlucht helpen tegen te gaan. De *pool* aan talent waaruit bedrijven kunnen putten, wordt weer wat dieper. Wij engageren ons om deze jonge pioniers – en al wie na hen komt – te wapenen met relevante kennis, hen onder te dompelen in de bedrijfspraktijk en op te leiden tot *doeners* die meteen inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt.

De grote interesse in handelswetenschappen past in een breder plaatje van stijgende inschrijvingscijfers. In de afgelopen weken mocht de UHasselt in totaal 1.577 generatiestudenten verwelkomen. Dat is een stijging van 17,8 procent ten opzichte van vorig jaar. Zelfs als we de 145 ingeschreven generatiestudenten van handelswetenschappen volledig buiten beschouwing laten, tekent de UHasselt *nóg* een stijging van het aantal 18-jarigen op van 7 procent ten opzichte van vorig academiejaar. Daarmee komt het totale aantal studenten aan de UHasselt op 5.872.

Al deze jongeren vormen samen de krachtige voorhoede die onze kenniseconomie zo nodig heeft. Onderschat de creativiteit en impact die deze studenten kunnen genereren, niet. Op onze campussen lopen jonge mensen rond die hun studie combineren met een eigen bedrijfje. Studenten die hun opleiding koppelen aan een sterk sociaal en politiek engagement. Die naar de andere kant van de wereld trekken om mee te helpen aan een betere zorg of om te bouwen aan alternatieve energiebronnen. Studenten wiens masterthesis de eerste opstap is naar een start-up. Jonge mensen die gretig hun kennis willen verrijken en ontdekken waar hun interesses en mogelijkheden liggen.

Dames en heren,

Dynamiek brengt natuurlijk vaak nieuwe uitdagingen. De groei van ons opleidingsaanbod en van onze studentenpopulatie dwingt ons tot bijsturen en veranderen. Zo zullen we vanaf dit academiejaar beginnen met het uitrollen van een nieuwe, uniforme

academische kalender. Concreet houdt zo'n uniformering in dat alle UHasselt-opleidingen hun academiejaar starten en eindigen op hetzelfde moment; dat de examenperiodes samenvallen; dat er één gemeenschappelijke lesvrije week voor alle studenten is; en, ten slotte, dat een nieuwe tijdseenheid – een kwartiel, of periode van 10 weken – wordt ingevoerd.

De voordelen van zo'n uniformering zijn legio. Ten eerste krijgen alle eerstejaarsstudenten na 10 weken al feedback. Hun leerproces wordt met andere woorden in een vroeg stadium van de opleiding bijgestuurd. Ten tweede wordt de werkdruk van de studenten gelijkmatiger over het academiejaar gespreid. Een derde voordeel is dat het systeem beter tegemoet komt aan studenten die in meerdere jaren zitten en bijvoorbeeld vakken uit het eerste bachelorjaar combineren met vakken uit het tweede. Maar ook aan studenten die extra vakken uit andere opleidingen volgen. Ten vierde maakt een uniforme academische kalender multidisciplinaire samenwerking tussen opleidingen en instellingen makkelijker. Ten vijfde laat ze ook meer mogelijkheden toe op het vlak van internationale mobiliteit – zowel voor student als docent. Een laatste voordeel is dat één academische kalender voor alle opleidingen, zorgt voor een betere interne organisatie, coördinatie, communicatie en kwaliteitszorg.

Het streefdoel is om deze academische kalender ten laatste tegen 2018-2019 in alle opleidingen in te voeren. Een aantal opleidingen – chemie, fysica, informatica, biologie, wiskunde, handelswetenschappen en biomedische wetenschappen – doen dat nu al.

Dit alles betekent overigens niet dat het UHasselt-onderwijsconcept – waarvan begeleid *zelfstandig leren*, *intensieve interactie* en een *diversiteit aan onderwijsvormen* de pijlers vormen – verdwijnt. Het is onze overtuiging dat een uniforme academische kalender, die snelle feedback en snelle bijsturing van het leerproces mogelijk maakt, dat systeem net versterkt. Het blokkensysteem – met geïntegreerde onderwijspakketten en thematische groepering van meerdere lesweken – blijft eveneens bestaan.

U merkt het: de UHasselt mag dan wel groeien en veranderen, ons engagement om kwaliteitsvol onderwijs te bieden, blijft in steen gebeiteld.

Dames en heren,

Dezelfde opwaartse beweging die ons onderwijs kenmerkt, vinden we eveneens terug in ons onderzoek. Zo is het aantal *peer reviewed*, internationale UHasselt-publicaties gestegen van 401 in 2013 naar 716 in 2014. Ook het aantal doctoraatsstudenten gaat in stijgende lijn: van 404 in 2010 naar 522 vorig jaar. Het aantal verdedigde doctoraten klokte vorig jaar dan weer af op 68 – ter vergelijking: in 2010 waren er dat 25, in 2013 65. Voor dit jaar verwachten we tussen de 65 en 70 afgelegde doctoraten. Ook het aantal gemeenschappelijke doctoraten – doctoraten die worden begeleid aan de UHasselt en aan een andere Belgische of buitenlandse unief – zit in de lift: van 13 in 2010 en 35 in 2013 naar 50 in 2014.

De groeiende onderzoeksexpertise van de UHasselt, zowel in het fundamenteel als in het toepassingsgericht onderzoek, uit zich in een toename van de inkomsten uit de zogenaamde tweede, derde en vierde geldstroom – geld verworven via competitieve kanalen als het FWO, IWT, EU en de privésector. In 2014 bedroegen die inkomsten 18,3 miljoen euro voor toegepast onderzoek en 8,5 miljoen euro voor fundamenteel onderzoek. In 2008 was dat nog respectievelijk 14,4 en 4,2 miljoen euro. In minder dan een decennium zijn onze inkomsten voor toepassingsgericht onderzoek met andere woorden gestegen met 27 procent; de inkomsten voor fundamenteel onderzoek zijn tussen 2008 en 2014 zelfs verdubbeld!

De dynamiek van ons onderzoek laat zich natuurlijk niet vatten in cijfers en statistieken alleen. Er is ook nog onze wetenschappelijk infrastructuur die gevoelig uitbreidt. Zo wordt in de loop van 2016 de *Ecotron Hasselt University*, aan hoofdtoegangspoort *Connecterra* in Maasmechelen, operationeel. De twaalf semiautomatisch gecontroleerde klimaatkamers – die samen een oppervlakte van 1.000 vierkante meter bestrijken – faciliteren onderzoek naar de reactie van ecosystemen, organismen en biodiversiteit op veranderingen in hun omgeving. Een waaier van omgevingsvoorwaarden – zoals temperatuur, neerslag, vervuiling, CO₂-concentraties... – kunnen er perfect nagebootst worden.

Met deze hoogtechnologische topinfrastructuur – die onlangs zelfs op koninklijke aandacht kon rekenen – drukt de UHasselt haar stempel op het onderzoek naar biodiversiteit en klimaatverandering. Het zet ons op de wereldkaart. Want de ecotrons zijn er niet alleen voor onze eigen studenten en onderzoekers, maar hebben ook een brede nationale en internationale dimensie. Zo zullen er vanuit de UHasselt, in tandem met de universiteiten van Namen, Antwerpen en Manchester, projecten worden opgestart die de effecten van klimaatverandering op planten en dieren zullen nagaan.

2016 wordt ook het jaar waarin de werken aan het Applicatiecentrum voor Beton en Bouw starten. In dit laboratorium – uitgerust met state-of-the-art testvoorzieningen – zullen onze ingenieurs de vruchten van hun onderzoek vertalen in innovatieve, praktische bouwoplossingen. Uiteraard in zeer nauwe samenwerking met de bouwsector. Het Applicatiecentrum wordt op die manier dé plek waar wetenschappers de vinger aan de pols houden bij wat er leeft in de bouwindustrie.

Dames en heren,

Opleidingen en onderzoek zijn de brandstof van onze innovatiekracht. Ze vormen de ankers die de UHasselt vasthechten aan de noden en uitdagingen van deze regio. Het is met andere woorden belangrijk om daarin als universiteit te investeren. Dankzij de middelen – vanuit Vlaanderen en Limburg, grotendeels via LSM – kunnen we dat ook. De UHasselt is zeer dankbaar voor die financiële steun.

De vastberadenheid van de UHasselt om die innovatiekracht nog verder te versterken én aan te wenden, blijkt uit...

- de 687 onderzoekscontracten – contracten met bedrijven – die de UHasselt in 2014 sloot, waarvan 574 voor innovatiegerichte opdrachten onder de 10.000 euro;
- de 62 lopende octrooiaanvragen – het grootste deel in samenwerking met imec, andere in tandem met het VIB en iMinds;
- de 9 spin-offs die vandaag actief zijn; en de 2 spin-offs die nog dit jaar boven de doopvont zullen gehouden worden.

Dit is de universiteit als deeltjesversneller die zaken in gang zwengelt. En dat gaat verder dan louter talent, expertise en infrastructuur ter beschikking stellen van bedrijven, overheden en andere externe partners. Het betekent óók een actieve bijdrage leveren aan de verdere uitbouw van de verschillende FRIS-systemen in deze regio. En er werden in het afgelopen jaar op dat vlak belangrijke stappen gezet. Zo hebben we alle relevante partijen binnen elke sector – de land-, tuinbouw en fruitteelt, duurzame energie, bouw, life sciences en zorg, de vrijetijdseconomie, logistiek en mobiliteit, cleantech en creatieve economie – rond de tafel gebracht voor een stand van zaken en voor het uittekenen van een strategie en visie. In de komende maanden zal duidelijk worden onder welke vorm

en met welke concrete acties het regionale innovatiesysteem wordt uitgerold. De UHasselt staat alvast klaar om al die sectoren te voorzien van de nodige expertise en om de transfer van kennis tussen het werkveld en de Limburgse kenniscentra te bevorderen.

Met andere woorden: de UHasselt neemt haar rol als kennispartner binnen het *Full Regional Innovation System* ten volle en zonder schroom op. Want innovatie is zoals contactsport: je kan enkel resultaten boeken door voortdurende interactie.

Geachte genodigden, beste collega's en studenten,

Ik zou nog even willen inpikken op het recente debat over oriëntering. Het standpunt van de UHasselt over toelatings- en oriëntatieproeven kent u intussen – ik verwijs u graag naar het betoog dat ik vorig jaar op dit podium hield en naar mijn woorden, enkele weken geleden, in de pers.

Voor alle duidelijkheid: dat de UHasselt oriënteringsproeven afwijst, doet ze niet omdat ze een onweerstaanbare hang heeft naar "*splendid isolation*". Ook niet omdat ze niet gelooft in oriëntering of omdat ze graag "*bradeert*". Wél omdat – notabene – wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat dergelijke testen én onbetrouwbaar zijn én kwalijke neveneffecten hebben. Onze afwijzing betekent evenmin dat we blind zijn voor de vraag hoe je ervoor zorgt dat zoveel mogelijk jongeren, zonder al te veel omzwervingen, op de juiste plaats terechtkomen. Integendeel zelfs! Sinds enkele maanden werkt de UHasselt, samen met Hogeschool PXL en het secundair onderwijs, aan een oriënteringstraject waarin de klassenraden een centrale rol vervullen.

Het uitgangspunt van dit alternatief voor oriënteringsproeven is dat er – naast het puntengemiddelde van leerlingen in het secundair onderwijs – nog enkele specifieke studentfactoren zijn die studiesucces in het hoger onderwijs voorspellen. Via een uitgebreide literatuurstudie hebben we die relevante factoren in kaart gebracht. Het gaat onder meer om 'doorzettingsvermogen', 'aspiratie' en 'geloof in eigen kunnen'. In samenwerking met de scholen werden deze kernfactoren voor studiesucces vertaald naar de schoolpraktijk. De klassenraden hebben die factoren intussen bij leerlingen ook beoordeeld. Komend academiejaar zullen we deze leerlingen dan verder opvolgen in het hoger onderwijs. Daarbij wordt nagegaan in welke mate hun studieresultaten in het eerste bachelorjaar effectief samenhangen met onder meer het in het secundair behaalde puntengemiddelde en de scores op de kernfactoren. Ook het studiekeuzeadvies van de klassenraad wordt meegenomen.

Op de eerste resultaten van dit project is het dan wel wachten tot volgend jaar, dit oriënteringstraject onderstreept alvast onze vastberadenheid om een valabel instrument voor studiekeuzeadvies en -begeleiding te ontwikkelen. Een instrument dat de expertise van leerkrachten – die zowat elke dag met leerlingen werken en hen het beste kennen – daadwerkelijk gebruikt. Een instrument dat – anders dan een oriënteringsproef – geen momentopname is, maar het resultaat van een opvolgingsproces over een langere periode.

Dit wil overigens niet zeggen dat onze verantwoordelijkheid op het vlak van oriëntering stopt zodra een student zich heeft ingeschreven. De ontwikkeling van jongeren is een continu proces, als universiteit moeten we dan ook inzetten op bijsturen waar nodig – en liefst zo snel mogelijk.

Aan de UHasselt worden er ook op dat vlak al veel inspanningen geleverd. Nog vooraleer het academiejaar zich op gang trekt, kunnen nieuwe studenten hun wiskundekennis peilen en bijspijkeren via een online leerplatform en doorgedreven opfriscursussen. Tijdens het academiejaar krijgt een student dan weer snel een goed beeld van de

opleiding en van het niveau dat van hem verwacht wordt via activerende onderwijsvormen én vroege toetsmomenten. Zoals ik eerder al aanhaalde, valt dat toetsmoment binnen de nieuwe academische kalender voor eerstejaarsstudenten zelfs al na tien weken.

Laat er geen twijfel over bestaan: wars van alle adviezen eigenzinnige of zelfs foute studiekeuzes maken, behoort dan wel tot 'het prerogatief van de jeugd'; jongeren zomaar op hun grenzen laten botsen en laten mislukken, behoort niet tot de *core business* van de UHasselt.

Dames en heren,

Tot slot nog dit: meer dan 100 jaar geleden trokken 250.000 Belgen onverhoeds naar Groot-Brittannië, op de vlucht voor oorlog. De universiteiten van Cambridge, Oxford en Sheffield aarzelden geen moment om in de bres te springen voor de vele ontheemde Belgische academici en studenten. Vandaag wordt Europa geconfronteerd met de grootste vluchtelingenstroom in decennia. Een universiteit die voor deze humanitaire crisis de ogen zou sluiten, verzaakt aan haar maatschappelijke plicht. Net zoals die Britse universiteiten tijdens de Eerste Wereldoorlog, is de UHasselt méér dan een verzameling gebouwen uit steen. Dat tonen we elk jaar opnieuw wanneer we ons in het zweet lopen tegen kanker, bloed inzamelen voor het Rode Kruis of inzamelacties organiseren voor het goede doel.

Het is dáárom dat de UHasselt gehoor wil geven aan de oproep van de gouverneur en binnenkort een rekeningnummer zal openen waarop u een gift kunt storten ten voordele van het Limburgs Vluchtelingenplatform. Ook namens de instelling zal er een bedrag gedoneerd worden. Daarnaast doe ik een beroep op het vernuft en engagement van alle personeelsleden en studenten om de schouders te zetten onder vrijwilligersprojecten – zoals het geven van taallessen, bieden van huiswerkbegeleiding of helpen inrichten van lokalen in opvangcentra. Meer informatie over waar hoge nood aan is en wat ú kunt doen, vindt u op de speciale UHasselt-webpagina die sinds vandaag online is.

Dames en heren, beste genodigden,

Wetenschap is nooit 'compleet' – er vallen altijd nog nieuwe grenzen te verleggen en nieuwe vragen te beantwoorden. Dat geldt in wezen ook voor een universiteit. We hebben als UHasselt al heel wat tot stand gebracht, maar er is nóg veel te doen. Net zoals in de voorbije 42 jaar moeten we actie ondernemen, doortastend optreden en verandering mee vormgeven. Ik twijfel er niet aan dat de studenten, docenten en onderzoekers op onze campussen daarbij voor de nodige rugwind zullen blijven zorgen. Het academiejaar heeft op dat vlak alleszins een beloftevolle start genomen. Laten we dus op datzelfde elan doorgaan.

Beste collega's en studenten, hierbij verklaar ik het academiejaar 2015-2016 van de Universiteit Hasselt en Hogeschool PXL officieel voor geopend. Ik wens u allen een intellectueel uitdagend, productief en boeiend werkjaar toe!

- Prof. dr. Luc De Schepper, rector UHasselt